

1. Kestävä kehitys arjessa

Kestävän kehityksen toteutumista käytännössä voidaan arvioida mm. sen mukaan, onko hankkeessa otettu huomioon:

- Paikallistalous ja tuotteiden laatu
- Yhteenkuuluvuuden ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden edistäminen
- Henkisen pääoman lisääminen
- Harkitseva kuluttaminen
- Energian säästäminen
- Terveiden vaaliminen ja yhteisöllisyys

2. Maaseutu asuinpaikkana

Suomalaisten mielestä parasta maaseutuasumisessa ovat:

- Luonto
- Rauhallisuus
- Vapaus ja yksityisyys
- Muut maaseudun asukkaat
- Mahdollisuus liikkua ja harrastaa luonnossa

3. Maatiaislajit

Maatiainen ry on yhdistys, jonka tarkoituksena on säilyttää vanhat viljely- ja koristekasvit, alkuperäiset kotieläinrodut sekä kulttuurimaisemat ja luonnon monimuotoisuus. Yhdistys myös välittää vanhojen kotimaisten viljelykasvien sekä luonnonkasvien siemeniä niistä kiinnostuneille.

4. Biomassat

- Kasvipерäisistä biomassoista voidaan valmistaa biopolttoaineita energian tuotantoon. Vuonna 2003 EU:n alueella käytettiin biomassoja riittävästi korvaamaan 70 miljoonaa tonnia öljyä.
- Suomessa biomassoja kasvaa metsissä, soilla ja pelloilla. Kotitaloudet ja voimalaitokset hyödyntävät lämmön- ja sähköntuotannossaan mm. puupilkettä, ruokohelpeä, olkea ja pellettejä.

5. Autot liikkumaan biokaasulla

Laukaan Leppävedellä Kalmarin tilalla on Suomen ainoa biokaasun tankkausasema. Kaasu tuotetaan puoliksi läheisen makeistehtaan sokeri- ja rasvajätteestä, puoliksi oman tilan lannasta ja peltokasveista.

6. Tuulipuistot

Pohjois-Walesin ensimmäinen kylän omistama tuulipuisto, Cwmni Gwynt Teg, vähentää hiilidioksidipäästöjä 26 400 tonnia vuodessa. Se tuottaa 2 500:n kodin sähköt. Suunniteltu laajennus tarkoittaisi, että se voisi tuottaa nelinkertaisesti tuon määrän.

7. Paikallisvaluutta

Toholammilla on ollut vuodesta 2008 lähtien käytössä eurojen rinnalla oma paikallisraha, toho. Tohoa jaetaan mm. opiskelijoille stipendeinä. Sekä yksityiset ihmiset että yritykset voivat vaihtaa eurojaan tohoiksi. Niillä voi maksaa ostoksensa useissa kunnan yrityksissä. Näin raha pysyy mahdollisimman pitkään omalla alueella, mikä auttaa palvelujen säilymistä.

8. Mikä sitouttaa ihmiset ja koulut tuottamaan oman energiansa?

- Näkyvät ja koettavat asiat: valo ja lämpö sekä tuuliturbiinin pyöräminen
- Helposti saatavilla olevat ja helposti tulkittavat mittarit, jotka näyttävät, kuinka paljon energiaa on tuotettu
- Punaiset valot, jotka syttyvät, kun energiaa tuotetaan paljon

9. Lähiruoan suosimisen hyödyt

- Tuoreus, maku ja laatu, lisäaineille ei ole tarvetta lyhyillä kuljetuksilla
- Alkuperä ja valmistusolot tunnetaan
- Paikallisen ja perinteisen ruokakulttuurin säilyminen
- Turvallisuus
- Pienempi ympäristökuormitus (vähemmän kuljetuksia ja pakkausmateriaaleja)
- Raha jää lähialueelle ja tuottaja saa paremman hinnan
- Maaseudun elinvoimaisuus ja työllisyys paranevat
- Kotimainen ruokaomavaraisuus turvataan

10. Lähiruoan käyttö julkisissa keittiöissä

Kiuruveden kunta on tehnyt tietoisien päätöksen lähiruoan lisäämiseksi. 43 % kunnan koulujen keskuskeittiön ruokahankintoihin varatusta budjetista käytettiin lähellä tuotettuihin elintarvikkeisiin.

11. Festivaalit ja tapahtumat

Noin 60 % Haapavesi Folk Music Festivalin kävijöistä oli ulkopaikkakuntalaisia. He käyttivät paikkakunnalla yhteensä noin 132 200 euroa.

12. Kylän kehitysyhtiö

Vuolenkoskelle halutaan uusia asukkaita ja yrityksiä. Kyläläiset perustivat yhdessä vapaa-ajan asukkaiden ja alueen yritysten kanssa kylän elinkeino- ja kehitysyhtiön. Yhtiö osti litin kunnalta tonttimaata omakoti- ja rivitaloja sekä kyläkeskusta varten. Kyläkeskukseen kootaan kauppa-, asiointi- ja hyvinvointipalvelut sekä harrastustoimintaa. Kehitysyhtiö markkinoi ja myy tontit ja käyttää siitä saadut tulot kylän ja sen palveluiden kehittämiseen.

13. Kyläläisten hiihtokeskus

Hartolan Vuorenkylän sydämenä ja nuorison ajanviettopaikkana toiminut paikallinen hiihtokeskus ajautui konkurssiin. Kyläläiset yhdessä lähiseudun asukkaiden kanssa perustivat osakeyhtiön jatkaakseen hiihtokeskuksen toimintaa. Samalla haluttiin turvata myös kyläkaupan ja baarin tulevaisuus.

14. Tarve astua askel taaksepäin

”Vaikka kierrätysjärjestelmät ovat tärkeitä, on parempi etsiä keinoja, joilla jätteen kokonaismäärää voidaan vähentää.”

15. Kolme tapaa suhtautua alueiden kehittämiseen

- Jatkaa samaan tapaan kuin ennenkin
- Ympäristövaikutusten minimointi parhaita saatavilla olevia rakentamistapoja hyödyntämällä
- Kestävä kehitys – pohditaan, minkälainen kehitys on kestävä ja mihin suuntaan kehityksen pitäisi mennä.

16. Aikapankki

Helsingin seudun vaihtopiirin jäsenet vaihtavat keskenään palveluita. Joku on taitava remonttimies, toinen osaa paikata paidan tai ulkoiluttaa koiria. Raha ei vaihda omistajaa vaan tehdyt työt kirjataan yhteiseen rekisteriin ”merkkareina”. Tarkoitus on, että vaihtopiiriläiset sekä tekevät että vastaanottavat vuodessa saman verran palveluita, jolloin merkkaritilin saldo pysyy nollassa.

17. Maisemanhoitoalue

Pelkosenniellä Kairalan ja Luiron kyläyhdistysten aloitteesta kyliin perustettiin valtakunnallinen maisemanhoitoalue maisemallisesti ja historiallisesti arvokkaiden kylämaisemien turvaamiseksi. Maisemanhoitoalueen perustaminen ei velvoita yksityisiä maanomistajia hoitotoimenpiteisiin. Sen sijaan se rajoittaa kaavoittamista alueella, helpottaa taloudellisen tuen saamista maisemanhoitotöihin ja edistää kulttuuri- ja luontomatkailua.

18. Nuorten kylät

Pohjois-Kymenlaaksossa on meneillään hanke, jossa järjestetään kylien lapsille vanhempien tarpeiden ja lasten toiveiden mukaista monipuolista toimintaa. Käytännön toteutuksesta vastaavat jo nykyisin yhdistyksissä ja seuroissa toimivien nuorten lisäksi hankkeen palkkaamat paikalliset nuoret. Näin saadaan lapsille mukavaa tekemistä ja nuorille palkallista työtä omalla kylällä.

19. Taloyhtiöiden ympäristöekspertit

Pääkaupunkiseudulla eräät taloyhtiöt kouluttavat vapaaehtoisia asukkaita kotitalojensa tiedottajiksi ympäristöasioissa asukkaiden ja taloyhtiön välillä. Ympäristöekspertit esimerkiksi välittävät muille asukkaille vinkkejä, kuinka vähentää veden- ja energiankulutusta sekä kertovat, kuinka ympäristöystävällisemmät valinnat voivat olla myös edullisempia, kun mm. jätehuoltomaksut pienenevät.

20. Tavarat yhteiseen käyttöön

Asukasyhdistykset voivat hankkia yhteiseen käyttöön sellaisia tavaroita, joille yksittäisissä talouksissa on vain harvoin käyttöä. Esimerkiksi erääseen espoo-laiseen taloyhtiöön hankittiin pensasleikkuri ja painepesuri, joita kaikki asukkaat voivat vapaasti käyttää. Näin säästetään rahaa sekä luonnonvaroja ja asukkaiden välinen vuorovaikutus lisääntyy.

21. Vesiosuuskunta

Tammisaarelaisen Hultan kylän jätevedet hoidetaan kyläläisten perustaman vesiosuuskunnan pienpuhdistamossa. Yhteishenki on tiivistynyt ja vesihuolto toimii kuin kunnan vesihuollon piirissä, mutta edullisemmin. Kyläläiset säästivät investointikustannuksissa ja työn määrässä, kun viemäriverkoston kaivantoihin laskettiin samaan aikaan valokuitukaapelit.

22. Kylän kulttuuripolku

Untamalan kylä Laitilassa edustaa vakkasuomalaista kulttuurimaisemaa rautakaudelta nykypäivään. Kylän nähtävyydet, kuten kylänraitti, muinaiskalmisto ja valtakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi, koottiin 2,3 km pitkäksi kulttuuripoluksi. Polun varrella on myös Museoviraston Arkeologiakeskus sekä kylätalo, jossa toimii myös kyläyhdistyksen kesäkahvila.

23. Lähi- ja luomuruokaa päiväkodissa

Raaseporin Bollstan kylässä toimiva päiväkoti Luonnonhelma tarjoaa lapsille lähes pelkästään luomua ja lähitulojen ruokaa.

24. Ekokylä

Ympäristöystävällinen ja yhteisöllinen elämäntapa on tavoitteena Kangasalla Rikun ekokylässä. Talot on rakennettu pääasiassa kierrätysmateriaaleista ja lähiseudun puusta. Taloissa on kompostivessat. Lämpö tuotetaan omassa hakevoimalassa ja jätevedet puhdistetaan omassa puhdistamossa.

25. Kylätalon lämmitys

Laitilan Leinmäen kyläyhdistys vaihtoi kylätalon öljykattilan pellettilämmitykseen. Vihtiläinen Selin monitoimitalo lämpiää nykyisin kyläyhdistyksen ansiosta öljyn sijaan maalämmöllä.

26. Energiantuotantoa koulussa

Helsinkiläisen Ala-Malmin peruskoulun katolle on asennettu aurinkopaneeli ja pieni tuuliturbiini. Opettaja näyttää teknisen työn tunneilla volttimittarin avulla, kuinka paljon ne tuottavat sähköä. Oppilaat saavat pienten sähkölaitteiden avulla testata, riittääkö tuotettu energia laitteiden käyttöön. Oppitunneilla keskustellaan erilaisista energiantuotannon aiheista, kuten eri energialähteistä ja niiden ympäristövaikutuksista.

27. Tekstiviestipalvelu

Asikkalan Urajärvellä on tiedonvälitys kyläläisten kesken helppoa. Maksuttoman tekstiviestin voi lähettää kaikille kyläläisille tai pienemmälle ryhmälle kylän mobiilipalvelun kautta.

28. Kyläkauppa

Mustion kylälle Raaseporiin saatiin kauppa uudelleen muutaman vuoden tauon jälkeen kyläyhdistyksen aktiivisuuden ansiosta, ja kun kyläläiset sitoutuivat ostamaan lähikaupastaan.

29. Tietoliikenneyhteydet

Kruunupyyn Alavetelin kylä kaipasi uusia asukkaita ja erityisesti kylän nuoret uudenaikaisia tietoliikenneyhteyksiä. Kyläläiset rakensivat pääosin talkoovoimin kyläyhdistyksen omistaman valokuituverkon. Nyt kylällä näkyy kaapelitelevisio, ja nopean laajakaistayhteyden ansiosta etätyöskentely ja videoneuvottelu ovat mahdollisia.

30. Ikääntyvien palvelupäivä

Heinolan Lusin kyläkoululla järjestetään viikoittain palvelupäivä alueen ikääntyville. Tarjolla on ateriointi-palveluja kouluruokailun yhteydessä, yhteinen liikuntahetki sekä diakoniapalveluja. Toiveiden mukaan tarjotaan myös kampaamopalveluita yhteistyössä alueen yrittäjien kanssa. Matkat hoituvat kutsutaksilla. Ennen kaikkea eri ikäiset kyläläiset pääsevät tutustumaan toisiinsa.

31. Kansallispuistot

Suomessa on 35 kansallispuistoa. Sijoitus kansallispuistojen palveluihin tuottaa moninkertaisesti. Esimerkiksi Oulangassa jokaista sijoitettua euroa kohden hyöty on 20 € paikallistaloudelle.

32. GPS-retket

GPS-retkillä oppaana toimii GPS-laite, joka ohjaa retkeilijät pyörällä ja patikoiden luontopoluille, kulttuurimaisemiin, melontaretkille ja maatilamajoitukseen yöpymään. Retki koostuu monipäiväisestä kokonaisuudesta erilaisia maaseudun yrityksiä ja luontokohteita.

33. Kylämatkailu

Lieksalaisen Vuonislahden kylän valtti on kylämatkailu. Kyläläisten, yhdistysten ja yritysten tavoite on yhteistyöllä lisätä kylän viihtyisyyttä ja taloudellista hyvinvointia. Kylän eri yritysten palveluita markkinoidaan yhdessä ja niistä on koottu erilaisia ohjelmakokonaisuuksia.

34. Luontoliikunta-alue

Vihiluodon kyläyhdistys Kempeleessä päätti muuttaa kulkukelvottomaksi kasvaneen ranta-alueen kaikkien yhteiseksi ulkoilualueeksi. Nyt alueella on luontopolku, lintutorni, siltoja, pienvenelaituri, grillikota, uimapaikka ja pallokenttä.

35. Taide ja käsityöläisyys

Fiskarsin vanhan ruukin alue Raaseporissa on kauniin miljööön ja työtilojen avulla houkutellut kylään asumaan ja työskentelemään eri alojen käsityöläisiä, muotoilijoita ja taiteilijoita. He ovat perustaneet osuuskunnan, johon kuuluu nykyisin noin 120 jäsentä. Osuuskunnan jäsenet perheineen muodostavat jo lähes puolet Fiskarsin asukkaista.

36. Palvelut kylällä

Hollolan Tennilän kylästä puuttuivat päivähoitopalvelut. Kyläläiset halusivat myös kehittää toimintaa entisen kyläkoulun tiloissa. Nykyisin Tennilän kylätalossa toimii arkipäivisin ryhmäperhepäiväkotinä. Iltaisin ja viikonloppuisin kylätalolla järjestetään erilaisia käsityö-, liikunta- ja musiikkikursseja ja entistä luokkahuonetta käytetään kokoontumis- ja juhlatilana.

37. Kulttuuriperintö

Kotiseutuyhdistys voi edistää monella tapaa kotiseudun viihtyisyyttä ja kehittää rakennettua ja luonnonympäristöä. Hausjärvi-Seura mm. järjestää kotiseutupäiviä, näyttelyitä, talkoita, pitää yllä kotiseutumuseota ja kotiseututaloa, julkaisee kirjoja ja toimii luonnonsuojelun, maisemanhoidon ja paikallisen ruokakulttuurin hyväksi.

38. Lapset ja nuoret

Nuoret Tornion Sattajärvellä perustivat liikuntailta-päiväkerhon ja järjestivät aluksi sen toiminnan itse. Myöhemmin ala- ja yläkoululaisten kerhotoimintaa on voitu monipuolistaa kunnan tultua mukaan toteutukseen.

39. Kylälehti

Oriveden Eräjärvellä on vuodesta 1991 viikoittain ilmestynyt oma kylälehti, Purkiainen. Lehti on kyläläisille tärkeä tiedonvälittäjä, ilmoituslehti ja keskustelupalsta. Purkiaisien kokoa Eräjärven kehittämissyhdystys, ja se jaetaan talkoovoimin kaikille kylän asukkaille, kesäisin myös kesäasukkaille. Nykyisin lehti ilmestyy myös Internetissä.

40. Etäopetus kyläkoulussa

Velkuan saaristokylän yhtenäiskoulun kolmisenkymmentä oppilasta saa opetusta omalla kylällään esikoulusta 9:een luokkaan. Suurin osa kielten opetuksesta järjestetään etäopetuksena kameran välityksellä: opettaja on Naantalissa ja Velkuan oppilaat koulullaan.

41. Ruokapiiri

Ruokapiirin jäsenet tekevät yhdessä tilauksen suoraan lähiseudun viljelijöille. Näin vältetään välikädet ja ruoka päätyy nopeasti tuottajalta kuluttajalle.

42. Paikalliset luonnonvarat

Asukkaat Sodankylän Lokassa päättivät taistella kylänsä ja työllisyytensä puolesta talouden laskusuhdanteessa. Alueen luonnonvaroja, poroja ja kaloja, hyödyntämään perustettiin luonnonvaraosuuskunta. Osuuskunta myy elintarvikkeet jalostettuina, jolloin alueelle jää suurempi taloudellinen hyöty.

43. Kulttuuriperintö

Juupajoki-seura pitää perinteitä yllä Kallenaution kievarissa. Vanhan kestikievarin tiloissa toimivat kesäaikaan kievarimuseo, kahvila ja putiikki, jossa myydään paikallisten käsityöläisten töitä.

44. Yhteinen maatila

Kuluttajien perustama ruokaosuuskunta vuokraa maata Caerhysin luomumaatilalta. Isäntä viljelee osakkaille heidän haluamiaan tuotteita: hedelmiä, kasviksia, vihanneksia ja yrttejä. Osakkaat saavat näin kohtuullista korvausta vastaan tuoretta ruokaa, jonka alkuperän tuntevat ja viljelijä palkan työstään.

45. Sokojan kylätalo

Sokojan kylällä Kokkolassa pienten lasten vanhemmat ryhtyivät toimii järjestääkseen lapsilleen päivähoidon omalla kylälläns. Lopulta syntyi Sokojan kylätalo, jossa on palveluja kaikenikäisille: päiväkotii ja esikoulu, leikkikerho ja koululaisten iltapäiväkerho, urheilu- ja kuntosali, suurkeittiö, ruokailu- ja juhlatilat, hoituhuone sairaanhoitajan, kampaajan, kosmetologin ja hierojan vastaanottoja varten, Sokojan koululaisten ruokailu, eläkeläisten virkistyspäiviä sekä kylän vanhuksille aterii- ja kodinhoitopalvelua. Toiminnasta vastaa Sokojan päiväkotii- ja kylätaloyhdistys ry.

46. Bioenergia

Kuortaneen energiaosuuskunta hankkii kotimaisia, uusiutuvia bioenergian lähteitä, kuten puuhaketta ja ruokohelpeä, ja tuottaa niistä kaukolämpöä. Samalla osuuskunta kunnostaa nuoria metsiä. Nykyisin osuuskunta tuottaa 5 500 megawattia lämpöä. Tavoitteena tulevaisuudessa on pystyttää aurinko-, tuuli- ja bioenergiaa havainnollistava bioenergiapuisto.

47. Veden säästäminen

Espoolainen kauppakeskus Sello vaihtoi kaikkien julkisten vessojensa pisuaarit käyttämään harmaata vettä. Sen ansiosta puhdasta juomavettä säästyy vuosittain noin 100 000 litraa pisuaaria kohden.

48. Energiatehokkaat rakennukset

Kuopion opiskelija-asunnot Oy rakennutti Suomen ensimmäisen nollaenergiakerrostalon. Talossa on esteettömiä asuntoja opiskelijoille. Rakennuksen energia tuotetaan pääasiassa maalämpöjärjestelmällä, aurinkopaneeleilla ja -keräimillä.

49. Kompostointi

Kyläsaunan kunnostamisen yhteydessä Pyhäjärvellä rakennettiin talkootyönä kompostikäymälä.

50. Kyläkoulu

Vihtijärvellä pelastettiin koulu. Kyläyhdistys osti ongelmaisen koulurakennuksen tontteineen Vihdin kunnalta yhdellä eurolla ja kunnosti sen. Kunta vuokraa tiloja koulukäyttöön, ja yhdistys saa korjauslainojaan lyhennettyä vuokrasta kertyneillä varoilla.

Kestävä
KYLÄ

SATTUMA

Kestävä
KYLÄ

SATTUMA